687/03

Den 15. december 2003 blev i sag nr. 57.116:

xxxxxx xxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xxxx xxxxx
xxxx xxxxxx x

mod

Codan Forsikring
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har personforsikring i Codan Forsikring, klager ved sin advokat over, at selskabet pr. 31/8 2000 er ophørt med at yde fuld forsikringsdækning, således at hun efter denne dato har genoptaget delvis præmieindbetaling samt modtaget halv forsikringsydelse.

Selskabet finder det ikke sandsynliggjort af klageren, at hendes erhvervsevne efter dette tidspunkt er nedsat med mindst 2/3, ligesom selskabet har henvist til, at man i skrivelse af 7/8 2000 gjorde det til en betingelse for, at klageren kunne få udbetalt fulde ydelser og bevilget fuld præmiefritagelse, at hun blev tilkendt mellemste førtidspension.

Klageren anmeldte den 29/8 1998, at hun var uarbejdsdygtig som følge af bækkenløsning.

Selskabet foretog diverse undersøgelser vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der var afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med tegningen af forsikringen. Ved skrivelse af 3/8 1999 meddelte selskabet bl.a.:

> "Vi har nu modtaget svar fra Bedømmelsesforeningen der oplyser, at forsikringen fortsætter på de oprindelige vilkår.

Vi har modtaget de ønskede oplysninger.

Deres forsikring dækker ved tab af Deres generelle erhvervsevne. Det betyder, at det er Deres erhvervsevne i ethvert erhverv, der er forsikret, og ikke kun erhvervsevnen i forhold til Deres hidtidige erhverv.

Der går ofte nogen tid, før det kan vurderes, om erhvervsevnetabet er af et sådant omfang, at det kan siges varigt at ville nedsætte Deres erhvervsevne i forhold til alle erhverv, eller alene i forhold til Deres hidtidige erhverv.

Indtil det er muligt at foretage denne vurdering, er vi i en periode indstillet på, at lægge vægt på Deres erhvervsevne i Deres hidtidige erhverv. Deres hidtidige erhverv vil kun være af betydning, så længe erhvervsevnetabet anses for midlertidigt. ...

Vi vurderer, at Deres erhvervsevnetab indenfor Deres hidtidige erhverv udgør mindst 66 2/3 % på nuværende tidspunkt.

Derfor har vi for perioden 27. september 1998 til 30. september 1999 bevilget Dem 100 % præmiefritagelse og udbetaling af ydelse ved tab af erhvervsevne. Deres erhvervsevne skal vurderes påny den 30. september 1999, hvor De vil høre fra os.

Hvis Deres erhvervsevne bliver forbedret inden da, skal De omgående kontakte os. De skal også kontakte os, hvis De planlægger eller påbegynder revalidering, hvis De bliver tilkendt eller får afslag på offentlig pension, eller der i øvrigt sker ændringer i Deres helbredsforhold.

Ydelse ved tab af erhvervsevne.
Den månedlige ydelse, der udbetales månedsvis forud, udgør 8.231,99 kr. ..."

I skrivelse af 7/8 2000 meddelte selskabet klageren, at man efter indhentning af diverse lægelige oplysninger ikke fandt hendes erhvervsevne nedsat med 2/3, hvorfor man med tilbagevirkende kraft til den 1/2 2000 alene ville yde halv forsikringsdækning samt genoptage præmieopkrævningen med halvdelen. Selskabet har efter indbringelsen for

nævnet accepteret at yde fuld forsikringsdækning for tiden fra 1/2 2000 til 31/8 2000 henset til, at klageren først fik besked om nedsættelsen den 7/8 2000.

Om størrelsen af erhvervsevnetabet hedder det i selskabets ovennævnte skrivelse af 7/8 2000 til klageren:

"Vi har modtaget erklæringen fra speciallæge J.K.

Herefter har sagen været forelagt vores lægekonsulent til vurdering.

Det er vores lægekonsulents opfattelse, at Deres generelle erhvervsevne er nedsat med 50%, men ikke med 2/3.

Vi har herefter bevilget Dem 50% udbetaling af ydelse og præmiefritagelse fra den 01.02.2000 til den 01.01.2001, hvor De hører fra os pány.

Vi skal henvise til forsikringsbetingelserne, hvoraf det fremgår at vi kan stille krav om, at De er tilkendt offentlig helbredsbetinget førtidspension, svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3, for udbetaling af fuld ydelse. Dette vil således være betinget for udbetaling af fuld ydelse."

Af speciallægens erklæring af 18/3 2000 fremgår bl.a.:

"**Arbejdshindrende symptomer:**

Det er de lavtsiddende rygsmerter med udstråling til begge sæderegioner og begge lår, som forværres når patienten udfører samme ting flere dage i træk. Det gør man stort set altid i enhver form for arbejdssituation og dermed er stort set ethvert erhverv udelukket.

På spørgsmålet – hvor mange timer forestiller du dig du ville kunne klare i et passende ikke rygbelastende, blandet stående/gående/siddende arbejde, evt. som hjemmearbejde? – svarer patienten umiddelbart 6-8 timer per uge, men efter nogen betænkningstid mener patienten alligevel det korrekte timeantal vil være 0.

Arbejdsbyrderne er delt således, at vir tager sig af erhvervsindtægt. Han tager det ene barn med i skole om morgenen på vejen til arbejde og kommer typisk hjem fra arbejde ved 18-tiden om aftenen. Patienten varetager det meste af det huslige arbejde – men oplyser dog, at der ikke bliver støvsuget hver uge. Det skolesøgende barn hentes af patienten fra pasningsordningen ved 15-16 tiden om eftermiddagen, den yngste henter patienten fra børnehaven ved 15-tiden.

Spadsereturene for at få børnene hentet og bragt, har været så belastende for patientens rygsmerter (samme arbejde flere dage i træk), at familien har anskaffet en ekstra bil som hustruen kører i. Det har også lettet indkøbsturene betragteligt. ...

Konklusion:
35-årig erhvervsaktiv kvinde i kontorerhverv ses på grund af lavtsiddende rygsmerter opstået under første graviditet i 1993 - siden forværret under anden graviditet i 1996 og herefter med konstante gener trods mange specialisters behandlingsindsats.

Alle undersøgende specialister har diagnosticeret problem i bækkenet og opståelsesmåden, patientens symptomer og de kliniske fund tyder da også på dette. Der er for mig at se tale om den tilstand der i fagsproget kaldes dysfunktion i leddene mellem korsben og hofteben.

Dysfunktioner er ikke synlige på billeddannende undersøgelser og de kan derfor alene diagnosticeres ved den kliniske undersøgelse, hvor man finder diskrete forandringer, som viser at bevægemønsteret ikke er normalt. Dysfunktioner er sædvanligvis symptomgivende som hold eller hekseskud i mere eller minde voldsom grad og af kortere eller længere varighed.

I reglen behandles dysfunktioner med stort held med manuelle teknikker. Hos denne patient er det imidlertid ikke lykkedes at behandle dysfunktionen og det er derfor overvejet om diagnosen kunne være forkert. Der er derfor bl. a. gjort scintigrafi, som har udelukket mange andre kronisk prægede lidelser som årsag til patientens smerter. Smerterne har været til stede siden 1993 og må derfor opfattes som kroniske.

Smerterne er det altdominerende subjektive symptom og det er også det symptom der medfører uarbejdsdygtighed.

Da smerten som bekendt er en helt subjektiv størrelse har vi alene patientens angivelse at rette os efter.

Hun opfatter sig aktuelt som uarbejdsdygtig umiddelbart hvad der svarer til godt 1/5 resterende erhvervsevne, men efter overvejelse en erhvervsevne på nul – dette skal selvfølgelig ses i sammenhæng med at hun varetager det hjemlige arbejde med to børn i daginstitutioner (ikke på tilfredsstillende måde, for hun synes ikke hun gør tilstrækkeligt rent og arbejdet må stykkes ud over hele døgnets vågne periode)."

Advokaten har endvidere fremlagt speciallægeerklæring af 11/12 2000, hvoraf bl.a. fremgår:

"Patientens symptomer er forenelige med sacro-iliacaled løshed med intermitterende aflåsninger. Siden sidste vurdering er leddet blevet tiltagende låst og findes ved dagens undersøgelse bilateralt fastlåst.
Patienten træner flittigt, har forsøgt diverse terapier.
Behandlingsmulighederne er udtømte, og tilstanden må aktuelt betragtes som stationær. Som hun fremstår i dag er hendes erhvervsevnetab betydeligt.
Der kan måske være mulighed for et deltidsjob hvor hun arbejder hjemmefra og kan tage pauser ved behov. alternativer er et fleksjob eller skånejob, men der skønnes ikke mulighed for tilbagevenden på arbejdsmarkedet iøvrigt."

I klageskrivelsen af 2/11 2001 hedder det bl.a.:

"Det er klagers opfattelse, at hun reelt har været uden erhvervsevne, siden hun blev sygemeldt i 1998.

Hun var i starten af sygdomsforløbet ansat med løn under sygdom, og efterfølgende modtog klager sygedagpenge.

Selskabet har anerkendt sin forpligtelse til at betale klager erstatning i medfør af den tegnede indkomstforsikring. Med virkning fra den 1. maj 2000 har selskabet imidlertid

ændret vurderingen af klagers erhvervsevnetab til at være 50%, og selskabet har som konsekvens heraf ikke alene nedsat fremtidige ydelser, men tillige kræves tilbagebetaling af det beløb, som selskabet finder er udbetalt for meget.

Efter klagers opfattelse sandsynliggør de foreliggende lægelige erklæringer, herunder senest erklæring af 11.12.00 fra speciallæge F.J., at klager er uden erhvervsevne."

I selskabets skrivelse af 19/12 2001 hedder det bl.a.:

"Codan skal fastholde, at der ikke er dokumentation for, at forsikredes erhvervsevne har været nedsat med mindst 2/3 i tiden efter den 1. februar 2001. Det skal endvidere fastholdes, at selskabet har været berettiget til at foretage modregning af ydelser, der ved en fejl er udbetalt to gange i såvel november som december måned 1999. ...

Forsikrede får i øjeblikket udbetalt halv forsikringsydelse og fritagelse for betaling af halvdelen af præmien. Codan har i forbindelse med selskabets brev af 7. august 2000, såvel som i selskabets efterfølgende breve til advokat K.K. Madsen, gjort det til en betingelse for at forsikrede kunne få udbetalt fulde ydelser og bevilget fuld præmiefritagelse, at forsikrede blev tilkendt mellemste førtidspension, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 19, 2. pind.

Forsikrede er ikke blevet tilkendt mellemste førtidspension og allerede af den grund har forsikrede ikke ret til udbetaling af fulde ydelser eller ret til fuld præmiefritagelse.

Dertil kommer, at forsikrede ikke har dokumenteret, at hendes erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Codans lægekonsulent har ud fra en vurdering af sagens lægelige akter ikke fundet belæg for, at forsikredes erhvervsevne skulle være nedsat med mindst 2/3. Der foreligger ikke lægelige erklæringer, der konkluderer, at forsikredes erhvervsevne skulle være nedsat i et sådant omfang, at hun i tilfælde af, at der blev gennemført en offentlig sag om førtidspension ville være berettiget til mellemste førtidspension."

Klagerens advokat har i skrivelse af 18/1 2001 til nævnet fastholdt, at klagerens generelle erhvervsevne ifølge lægeerklæringen er nedsat med mindst 2/3. Om førtidspensionsbestemmelsen i forsikringsbetingelserne har advokaten anført:

"Vedrørende henvisningen til forsikringsbetingelsernes pkt. 19 bemærkes, at det afgørende for selskabets pligt til at udbetale fuld erstatning alene er konstateringen af, at forsikringstagerens erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3.

Det fremgår ikke af bestemmelsen, at der i ethvert tilfælde vil blive stillet krav om, at forsikringstageren tildeles mellemste førtidspension, som en betingelse for erstatningens udbetaling. Rimeligheden af at stille et sådant krav må afgøres på baggrund af de konkrete oplysninger i den enkelte sag.

Bestemmelsen indeholder en indskrænkning i forsikringstagerens ret til erstatning, hvorfor det i overensstemmelse med almindelige forsikringsretlige grundsætninger må påhvile selskabet at godtgøre, at der foreligger forhold, som begrunder, at den skal finde anvendelse i det konkrete tilfælde.

Codan må derfor godtgøre, at det er overvejende sandsynligt, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat med mere end 2/3, før krav om, at hun indgiver ansøgning om førtidspension, kan stilles.

Dette har Codan ikke taget seriøse skridt til at godtgøre. Det **bestrides** derfor, at Codan har haft grundlag for at stille krav om, at klageren tilkendes mellemste førtidspension som betingelse for udbetaling af fuld erstatning."

Selskabet har hertil i skrivelse af 21/2 2002 gjort gældende:

"Codan skal fastholde, at selskabet er berettiget til gøre udbetaling af fulde ydelser og fritagelse for betaling af den fulde præmie betinget af, at forsikrede tilkendes helbredsbetinget førtidspension svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Der er tale om en objektiv betingelse, som selskabet er berettiget til at stille uden begrundelse, hvilket er anerkendt i praksis. I den konkrete sag er betingelsen stillet i

forbindelse med at selskabet er overgået fra at vurdere forsikredes erhvervsevne i hidtige erhverv til at vurdere den generelle erhvervsevne, på et tidspunkt hvor forsikredes erhvervsevne ikke længere kunne betragtes som værende midlertidigt nedsat."

I afmeldingserklæring af 16/7 2002 fra Reva hedder det bl.a.:

"**Konklusion:**

På baggrund af det samlede forløb, herunder de tidligere iværksatte behandlings- og revalideringsmæssige tiltag samt observationer fra forsamtale, handleplankursus, intern arbejdsprøvning samt psykologisk undersøgelse, vurderes alle revaliderings- og behandlingsmæssige muligheder efter dette afklaringsforløb afprøvede og udtømte.

S.G.P.s [klagerens] samlede ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet er trods gode ressourcer på det intellektuelle og menneskelige plan så beskedne, at en indplacering på arbejdsmarkedet end selv under fleksjobsordningen vurderes urealistisk.

O. Kommune henviser således S.G.P. til Reva… med henblik på at få foretaget en helbredsmæssig, arbejdsmæssig og social afklaring af de revalideringsmæssige ressourcer med henblik på, at S.G.P. kan blive afklaret i forhold til en evt. ind- eller genplacering på arbejdsmarkedet på normale eller beskyttede vilkår."

I speciallægeerklæring af 10/9 2002 udarbejdet af professor, overlæge C. M. hedder det bl.a.:

"Konklusion:

37-årrig kvinde, tidligere i det væsentlige rask, men efter fødsel i 1993 og igen 1996 udviklet karakteristiske bækkenløsningssmerter over begge SI-led samt over symfysen. Smerterne er konstant til stede, forværres ved lettere belastninger og kan holde sig i dagevis ved tungere belastninger. Medfører ganske betydeligt nedsat funktionsniveau i dagligdagen. Således udføres kun ganske lette opgaver i hjemmet og ganske let motion. Kun i kraft af familiens store hjælpsomhed, er det muligt at gennemføre en nogenlunde acceptabel hverdag. Generne har medført talrige undersøgelser ved speciallæger i rheumatologi og også adskillige behandlinger i form af fysioterapi og øvelsesbehandling, samt forskellige medicaminae, i tidens løb, uden større effekt. Aktuelt tages paracetamol og der gennemføres lettere øvelser hjemme. Tilstanden

har været stationær siden totalt jobophør i marts 1998. Senest har patienten været vurderet på REVA …, hvor man angiveligt har fundet at der ikke resterer erhvervsevne, hverken i tidligere i jobfunktion som kontorassistent eller i job i det hele taget. Tilstanden må betragtes som vedvarende uden reel mulighed for bedring, og jeg har ikke forslag til yderligere undersøgelser eller behandlingstiltag."

I speciallægeerklæring af 11/10 2002 udarbejdet af speciallæge i reumatologi og interne medicin B. L.H. hedder det bl.a.:

"**Konklusion:**

Ansøger er således hypermobil. Har i forbindelse med graviditet og fødsel i 1993 og 1995/96 udviklet bækkenløsning, der har krævet sygemelding under graviditeterne. Generne svandt ikke efter fødslerne. Kunne efter sidste fødsel kun genoptage sit arbejde i 2 måneder under smerter og måtte herefter sygemelde sig. Har siden haft konstante smerter i bækkenets led med varierende intensitet. Har svært ved at sidde, gå eller stå i for lang tid ad gangen. Kan ikke løfte eller bære og kan ikke klare tungere funktioner i sit hjem.

Har forsøgt flere former for behandling uden at dette har hjulpet og udfører stadig muskeløvelser hjemme.

Klinisk påvises hypermobile led, direkte og indirekte ømhed over bækkenringens led og øm, stram paraspinal muskulatur.

Ansøger har således kroniske smerter i bækkenringens led som er resistente for den allerede givne behandling. Har normal funktion i nakke og i over ekstremiteter. Har ikke inflammatorisk led- eller bindevævs sygdom. Har ikke psoriasis.

Kan foreslå at ansøger igen ses af en Fysioterapeut til en vurdering af øvelsesprogrammet udføres korrekt og tilstrækkeligt og til en eventuel justering / supplering af øvelserne, idet der er 4 år siden at dette sidst er gjort.

Sædvanligvis svinder de omtalte smerter gradvist med tiden og den eneste behandling, der mig bekendt kan hjælpe er en vedvarende styrkelse af bækkenets muskler

med henblik på at stabilisere bækkenets led. Det er også muligt at R. Rygambulatorium kan hjælpe ansøger, man kunne forespørge der om der er mulighed herfor. Smerteklinikken på S. Sygehus kunne også forespørges om hjælp og tilrettelægge en smertestillende behandling.

Hos patienter med vedvarende smerter i længere tid kan en psykolog muligvis også hjælpe med samtaler, der gør patienterne i stand til bedre at leve med smerterne, således at smerterne ikke dominerer dagligdagen helt.

Der er sandsynligvis et vedvarende skånehensyn over for bækkenets led.

Teoretisk kunne det forventes at ansøger kunne klare et arbejde, der tilgodeser skånebehov for lænd og for bækken og som muliggør at ansøger kan skifte stilling ved behov."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Almindelige betingelser vedrørende dækning for tab af erhvervsevne.**

16. Generelle regler.

Forsikringen giver ret til erstatning, hvis forsikrede ved et af forsikringen omfattet skadestilfælde mister evnen til at tjene penge ved egen arbejdsindsats.

Tab af erhvervsevne foreligger når forsikrede ikke længere er i stand til at tjene – bedømt under hensyntagen til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed – hvad der i samme egn er almindelig for fuldt arbejdsdygtige personer med tilsvarende uddannelse og alder. ...

19. Udbetaling af erstatning.

Erstatning for tab af erhvervsevne betales, såfremt erhvervsevnen nedsættes med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne, efter følgende regler:

- nedsættes erhvervsevnen med mellem 1/2 og 2/3 af den fulde erhvervsevne, udbetales halvdelen af forsikringsydelsen.

- nedsættes erhvervsevnen med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne, udbetales hele forsikringsydelsen. Selskabets kan gøre det til en betingelse at forsikrede mindst tilkendes offentlig mellemste førtidspension.

Udbetaling af forsikringsydelsen sker månedligt forud, efter at erhvervsevnen uafbrudt har været nedsat med 1/2 eller mere, i hele den i policen anførte karensperiode.

Genvindes erhvervsevnen standser udbetalingerne. Selskabet kan til enhver tid kræve dokumentation for, at forsikrede opfylder betingelserne for at få erstatningen udbetalt."

Nævnet udtaler:
Nævnet finder det efter en gennemgang af sagen ikke sandsynliggjort af klageren, at hendes erhvervsevne efter den 31/8 2000 har været nedsat i dækningsberettigende grad. Hertil kommer, at selskabet den 7/8 2000 med udtrykkelig hjemmel i forsikringsbetingelserne har stillet som betingelse for fortsat forsikringsdækning, at klageren bevilges mellemste førtidspension. Allerede fordi denne betingelse ikke er opfyldt af klageren, kan nævnet ikke på det foreliggende grundlag anse klageren for berettiget til forsikringsydelse for tab af erhvervsevne.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand